

Hela världens världskrig

- en språkutvecklande och komplex historia

Första världskriget var hela världens världskrig. Anna Walch, lärare i historia och samhällskunskap på Språkin introduktionsprogrammet SPRI, bestämde sig för att låta den idén bilda utgångspunkt för ett moment i historiekursen. De frågor hon ställde sig handlade både om historiekursens innehåll och arbetsätt: Spelar urvalet av historiskt innehåll någon roll? Vad innebär det att ha ett interkulturellt perspektiv i undervisningen av nyanlända elever? Hur kan vi i skolan arbeta med ett komplext historiskt innehåll på ett språkutvecklande sätt?

Sverige är idag ett mångkulturellt samhälle. Skolan är en del av samhället, våra elever kommer från hela världen med sina historier och erfarenheter. Detta måste påverka både vad vi undervisar om - alltså vilket innehåll vi väljer att lyfta in i historieklassrummet - men också hur vi undervisar - alltså om det finns specifika metoder som är lämpliga.

I denna artikel kommer jag att beskriva delar av ett

undervisningsmoment i historia som genomfördes i tre klasser på Språkin introduktionsprogrammet under våren 2015. Eleverna som går programmet har varit i Sverige mellan ett och tre år och räknas fortfarande som nyanlända. Deras bakgrund är varierande men många kommer från Afghanistan, Somalia, Eritrea och Syrien. Eleverna som går på Språkin introduktionsprogrammet ska bli behöriga till att söka gymnasiet. Undervisningsmomentet handlade om första världskriget.

Att avstå från att förenkla

För mig var det viktigt att fundera över vad det innebär att ha ett interkulturellt perspektiv i undervisningen av nyanlända elever och vilken roll urvalet av det historiska innehållet spelar. När en som historielärare har elever med olika bakgrund i sitt klassrum blir de här frågorna ännu viktigare. För att alla elever ska känna delaktighet och motivation att lära måste det finnas en bred representation av röster i det material vi jobbar med i skolan. Vi måste alltså ställa oss kritiska till och vara medvetna om varifrån vi betraktar det förflutna (och samtiden) och på vems berättelser vi lyssnar. Om inte hela världens världskrig ryms i våra läroböcker får vi hitta andra vägar för att söka efter och lyssna till de röster som inte annars blir hörda. Jag ville inte förenkla historien utan använda mig av ett komplext historiskt innehåll. Min utgångspunkt var att visa på hur första världskriget var just "hela världens krig".

Beträffande arbetssätt var det självklart för mig att arbeta språkutvecklande, precis som jag alltid gör med den här elevgruppen. Utmaningen i ett ämne som historia, och kanske framför allt när jag som nu ville lyfta in det som inte fått utrymme i läroböckerna, är att texter och källor är komplicerade och svårskrivna.

Många som undervisar språkutvecklande vet att det verkligen hjälper att undervisa om ett komplext innehåll och också att sådant arbetssätt gynnar alla elever, även elever med svenska som förstaspråk.

Jag ställdes alltså inför två utmaningar, delas att jag ville arbeta med ett interkulturellt innehåll och dessutom på ett språkutvecklande sätt. I artikeln kommer jag att först ge en kort teoretisk bakgrund kring att arbeta språkutvecklande. Jag kommer sedan med en beskrivning av några lektioner visa hur jag praktiskt arbetade med eleverna.

Den utmanande undervisningen

Vad handlar ett språkutvecklande arbetssätt om?

I Pauline Gibbons bok *Lyft språket, lyft tänkandet* (2010) finns en fyrfältsmodell som visar hur vi kan brygga broar mellan elevernas förförståelse och undervisningens innehåll och språk (bild 1). Enligt Gibbons (2010) bör vi planera vår undervisning så att vi och eleverna rör oss från den nedre till den övre zonen, alltså från den kognitivt enkla till den mer kognitivt

utmanande. Eleverna ska röra sig från en mer kontextbunden lärmiljö där deras vardagsspråk, förkunskaper och erfarenheter står i fokus mot en mer kognitivt utmanande nivå där skolspråk och ämnesbegrepp introduceras. Längs denna lärandeväg behövs så kallade stöttor (eng. scaffolding). Stöttor kan vara olika konkreta verktyg som hjälper till att stödja elevernas språkutveckling och deras förmåga att uttrycka sina tankar. Det kan handla om bilder, diagram, tankekartor och olika typer av skrivmallar. För elever med svenska som andra språk är det viktigt att tänka på att tanke och språk inte håller jämna steg. Med det menar jag att eleverna kan vara på en hög kognitiv nivå i sitt tänkande men ha svårt att uttrycka detta på svenska. Det finns alltså en uppenbar fara om vi som lärare för enkla innehållet för mycket, nämligen att vi placerar eleverna i den zon som beskrivs som utträkningszon. Med hjälp av olika stöttor samt interaktion och kollaborativt lärande kan detta ”glapp” överbryggas. Jag kommer i mina lektionsberättelser ge exempel på vad detta kan vara. Enligt Hanna Stehagen (2014) måste undervisningen alltid sträva mot ruta två, eleverna ska röra sig mot den zon där de utmanas i sitt lärande och i sitt tänkande.

Bild 1. Så här går att förstå hur ett språkutvecklande arbetssätt vill överbrygga glappet mellan elevernas förförståelse och (den utmanande) undervisningens innehåll och språk. Både Pauline Gibbons (2009) och Hanna Stehagen (2014) grundar ett språkutvecklande arbetssätt på det här synsättet. (Modellen bygger ursprungligen på Cummins och Mariani.)

Lektionsupplägget

De lärandemål jag satte för momentet var att eleverna skulle få kunskaper om och kunna förstå hur händelser, personer och strukturer visar att första världskriget var hela världens krig. Eleverna skulle också öva förmågorna att använda historiska begrepp, att kunna förklara orsaker och konsekvenser samt att identifiera kontinuitet och förändring.

Vi närmade oss medvetet det historiska innehållet utifrån både ett aktörs- och ett strukturperspektiv. Människors handlingar och deras upplevelser och möjligheter att påverka stod i fokus när vi läste och tog del av olika individers berättelser, till exempel ensamkommande

flyktningbarns och indiska och afrikanska soldaters röster om kriget. Samtidigt läste och pratade vi om hur världen såg ut kring 1900 och lyfte upp strukturer som rasideologi, imperialism, kolonialism och nationalism.

Översikt över lektionsupplägget

	Lektionsproblem	Innehåll (material)	Språkutvecklande metoder / stöttor
Lektion 1, 2	Introduktion till momentet. Övergripande frågan "På vilka sätt var första världskriget hela världens krig" presenteras.	Dokument från Stockholmskällan om de ensamkommande flyktningbarnen och ransoneringen i Stockholm. Artikeln "Det blodiga spelet om Mellanöstern", DN. 2014-09-06	Tydlig struktur över vad vi ska göra och vad de ska lära sig. Gemensam läsning. Skrivande i par. Egen kortskrivning.
Lektion 3, 4	Grundberättelsen	Text i läroboken <i>Utkik</i> (Gleerups) om första världskriget	Nyckelbegrepp och frågor till texten i semantiska fält.
Lektion 5, 6	Hur var första världskriget hela världens krig?	Dokument som jag skrivit samt transkriberade delar av filmen "Hela världens krig".	Förberedelse för filmen, genomgång av innehållet. Anknnytning till förkunskaper och repetition.
Lektion 7	Av vilka anledningar befann sig indiska och afrikanska soldater på Västfronten?	Rekryteringsövningen: Lim, A3-papper, pennor, kuvert med olika citat (motiv) som skulle sorteras.	Interaktion och kollaborativt lärande: elev-elev och lärare-elev. Ord och begreppskategorisering.
Lektion 8	Av vilka anledningar befann sig indiska och afrikanska soldater på Västfronten?	Elevernas planscher med de sorterade motiven	Skapande av gemensam text på tavlan. Eleverna skriver av svaren i ett eget dokument.
Lektion 9	Följder och betydelsen av första världskriget idag.	Dokument på Drive	Konstruktion av ny text med hjälp av nyckelbegrepp och skrivmall.
Lektion 10			Konstruktion av ny text med hjälp av nyckelbegrepp och skrivmall.
Examination	Förklarande text med hjälp av nyckelbegrepp och bilder.		

Världen

Arabvärldens dramatiska historia.

1914

● Det osmanska riket är på nedgång. Europeiska kolonialmakter har redan kapat åt sig valda delar av dess territorium - Egypten, Tunisien - och kastar nu lystna blickar på de arabiska områdena.

● Inom ett par år ska Storbritannien och Frankrike presentera ett "styckningsschema". Det så kallade Sykes-Picot-avtalet skapar nya nationer och nya gränser, ofta på tvärs med stamområden liksom etniska och religiösa tillhörigheter.

● På bilden har brittiska soldater tillfångatagit en turkisk soldat i Kirkuk, som vid denna tid - 1918 - var en del av det osmanska imperiet. Första världskriget är ännu inte slut, men briter och fransmän känner segervittring och har redan delat upp området mellan sig.

Foto: Alamy

2014

● Mellanösterns karta brinner. Den erfarna korrespondenten Patrick Cockburn, som bevakat regionen i 35 år, talar om "det tjocka lager av våld" som ligger över regionen, från Libyen över Gaza till Irak.

● Den hoppfulla "arabiska våren" anlände för bara tre år sedan, men känns långt, långt borta. Nu räknas dödsoffren i det syriska inbördeskriget i hundratalsentals, och den jihadistiska terrorgruppen Islamiska staten dränker nationsgränserna i blod.

● Augusti 2014: en soldat i Muqtada al-Sadrs shiamilis fyrrar av en artilleripjäs mot Islamiska statens (IS) krigare som belägrar en shiitisk stad tio mil söder om Kirkuk. IS förkastar de nationsgränser som briter drog upp nästan ett sekel tidigare.

Foto: TT

Bild 2. Dagens Nyheter, 2014-09-06. Med hjälp av det här tidningsuppslaget blev Mellanöstern en ingång till berättelsen om första världskriget. För Annas nyanlända Stockholms elever som många hade sina rötter i Mellanöstern spelade det säkert roll att Anna lät eleverna möta första världskriget genom just Stockholm och Mellanöstern i stället för, som vanligt är, genom Västeuropa.

Lektion 1-2: Elevernas förförståelse och egna tankar

Syftet med de första lektionspassen var att dels fånga upp elevernas förförståelse för området, dels att de också skulle tänka kring varför människor startar krig och hur krig kan påverka samhällen. Jag presenterade huvudfrågan som vi skulle jobba med under momentet:

På vilka sätt var första världskriget hela världens krig?

Redan den första lektionen pratade jag om att det finns flera berättelser om första världskriget och att vi skulle lyssna på och lära oss om några av dessa berättelser.

Vi började berättelsen med Sverige som kanske inte alltid är den traditionella upptakten i historieundervisningen om första världskriget. Vi läste tillsammans om ensamkommande flyktingbarn som kom till Sverige under kriget.¹ Flera elever i gruppen var just ensamkommande och alla kunde relatera till situationen. När det gäller deras förförståelse om det svenska samhället hade vi tidigare i historiekursen läst om hur Sverige gick från ett jordbrukssamhälle till ett välfärdssamhälle. Därför hade de kunskaper som de kunde använda i texten om ransoneringen av mat. Som jag skrev inledningsvis måste vi ta till oss att skolan är en del av samhället, ett samhälle som är mångkulturellt med elever från hela världen, och då krävs det att vi har ett interkulturellt perspektiv på historieundervisningen. Därför var det verkligen en central uppgift att redan till första lektionen hitta ett relevant innehåll som kunde leda elevernas reflektion framåt.

Eleverna fick se ”nu och då - bilder” från DN om ”Arabvärldens dramatiska historia” och kriget i Syrien (Bild 2). Bilderna var från 1914 och 2014 och i artikeltexten gjordes kopplingen mellan att IS förkastar dagens nationsgränser och den brittisk-franska kolonialpolitiken under första världskriget.² Många av eleverna har sina hemländer i Mellanöstern och kunde tänka och referera till detta när vi tittade på gränser då och nu.

I slutet av lektionen fick de i par skriva svar på dessa frågor:

Hur påverkades Sverige av första världskriget?

Hur påverkas länder och människor idag av krig?

Finns det likheter mellan idag, 2015, och då 1914?

Skillnader mellan idag och då?

Varför tror ni att krig börjar?

På slutet fick var och en skriva en post-it lapp som en exit ticket och svara på:

Vad kan du/ vet du om Första världskriget?

Vad skulle du vilja lära dig mer om?

Jag samlade ihop papper och lappar för att dokumentera detta till nästa lektionspass.

Lektion 5-8: Indiska och afrikanska soldater på västfronten

Syftet med de kommande lektionerna var att ta utgångspunkt i det som jag bestämt skulle vara huvudfokus, nämligen berättelsen om hur första världskriget var hela världens krig och i synnerhet varför indiska och afrikanska soldater befann sig på Västfronten.

Jag förberedde eleverna inför att vi skulle se en film, *Hela världens krig* (David Olusoga, 2014), genom att vi repeterade en text om imperialism och kolonialism. Vi pratade om ras, rasismen och rasbiologin som fanns i Europa och vi tog även upp Sverige. Vi funderade över hur detta också hängde ihop med varför de europeiska länderna rekryterade soldater i sina kolonier och vilka tankar européerna hade kring rekryteringen av soldater. Jag hade transkriberat ungefär 30 min av filmen, de delar vi skulle se. Vi gick igenom denna text innan vi såg den första delen av filmen (Bild 4). Nästa lektion började vi med att titta på delar av filmen. Eleverna hade den skrivna texten framför sig. Filmen visade indiska och afrikanska soldater som befann sig i Europa för att delta i kriget på Västfronten.

Transkription av avsnitt ur filmen

Hela världens krig

(Berättare)

Vi lyssnande på den indiska soldatens klagovisa Mall Singh: Den berättar historien om en man som förflyttas mellan kontinenter för att strida i någon annans krig.

“Det var en gång en man som åt smör i sitt Hindustan. Han drack också mjölk. Han gick med i brittiska armén och hamnade i det Europeiska kriget. Han blev tillfångatagen i Tyskland. Han vill återvända hem till Indien. Han vill återvända till Hindustan. Där får han äta samma mat som han gjorde förr. Tre långa år har nu gått. Om denne man tvingas stanna här i två år till då går han under.”

Vi tycker oss veta hur första världskriget var: skyttegravar, taggtråd, kulsprutor, gas, spränggranater, gyttja och blod på Flanderns slätter. Men brittiska arméns första skott avlossades av en afrikan. Det var här i Afrika, tre dagar efter krigsförklaringen. Skytten var Alhaji Grunshi, född i Guldkusten, dagens Ghana. 1914 var han fanjunkare i brittiska West African Frontier Force. 1914 angrep de den tyska kolonin i Togoland. När Grunshi avlossade sitt skott blev första världskriget hela världens krig.

Mer än 4 miljoner icke-vita icke-européer drogs in i hela världens krig.

1 1/2 miljon från Brittiska Indien, 2 miljoner soldater från franska kolonier i Afrika och Indokina, 400 000 svarta i USA, 100 000 kinesiska kroppsarbetare. De var yrkessoldater, värnpliktiga, frivilliga och legosoldater (en soldat som deltar frivilligt i krig mot betalning). De ställdes inför en ny, hemsk form av krigföring och de fördomar som förknippades med rasfrågan under 1900-talet.

Vi minns de miljontals Européer som dog på Västfronten och andra platser. Men miljontals andra deltog också folk av alla raser och religioner: Imperiernas humankapital. Det var även deras krig. Det här är historien om dem. Nästa lektion skulle eleverna i grupper om tre-fyra elever reflektera

Bild 4. Dokumentärserien Hela världens krig sändes i SVT under hösten 2014. Den är gjord av den brittisk-nigerianske historikern David Olusoga för BBC. BBC-produktionen heter The World's War. Här är ett utdrag ur Annas transkription och alltså den text eleverna hade som en stötta för filmtittandet.

Rekryteringsövningen

över det de sett på lektionen innan i filmen, men nu. Nästa lektion skulle eleverna i grupper om tre-fyra elever reflektera över det de sett på lektionen innan i filmen, men nu mer utifrån vilka olika motiv som kunde legat bakom att indiska och afrikanska soldater befann sig på Västfronten. Övningen handlar om att se aktörerna och de val de gjorde och inte bara de strukturer som tvingade dessa unga män ut i ett krig som inte var deras.

Instruktioner till eleverna, som jag skrev på tavlan, var:

1. Läs lapparna tillsammans i gruppen. Ta hjälp av dator, mig och varandra för förklaringar av ord och meningar.
2. Sortera lapparna utifrån olika motiv som de hade att gå med i kriget. (Här förklarade jag noga vad ett motiv är och gav exempel på mer vardagliga situationer)
3. Kom på egna rubriker! (Det här var svårt, så vi kom på några tillsammans så att eleverna förstod hur de skulle tänka, exempelvis frivilligt, tvingande)
4. Klistra fast rubrikerna och motiven under rätt rubrik (Alla fick ett A3-papper med bilder på indiska och afrikanska soldater och med utrymme att klistra fast sina ordnade citat).

Under arbetet cirkulerade jag runt i klassrummet så att eleverna dels kunde ställa frågor om språk och innehåll, dels också kunde förklara hur de tänkt när de sorterat sina motiv och vilka rubriker de använt. Rubriker som eleverna valde var till exempel "heder", "frivilligt", "motstånd", "tvungen", "egen skull", "familjens skull" och "betalt". Tillsammans hade eleverna i grupper skapat rubriker och sorterat de olika motiven och vi sammanfattade sedan gemensamt på tavlan. Eleverna uppmanades att skriva av tavlan i sina anteckningsdokument på google drive. Dessa anteckningar hade de sedan när de läste på inför provet.

Hela världens världskrig

- en språkutvecklande och komplex historia

Första världskriget var hela världens världskrig. Anna Walch, lärare i historia och samhällskunskap på Språkin introduktionsprogrammet SPRI, bestämde sig för att låta den idén bilda utgångspunkt för ett moment i historiekursen. De frågor hon ställde sig handlade både om historiekursens innehåll och arbetsätt: Spelar urvalet av historiskt innehåll någon roll? Vad innebär det att ha ett interkulturellt perspektiv i undervisningen av nyanlända elever? Hur kan vi i skolan arbeta med ett komplext historiskt innehåll på ett språkutvecklande sätt?

Sverige är idag ett mångkulturellt samhälle. Skolan är en del av samhället, våra elever kommer från hela världen med sina historier och erfarenheter. Detta måste påverka både vad vi undervisar om - alltså vilket innehåll vi väljer att lyfta in i historieklassrummet - men också hur vi undervisar - alltså om det finns specifika metoder som är lämpliga.

I denna artikel kommer jag att beskriva delar av ett

undervisningsmoment i historia som genomfördes i tre klasser på Språkin introduktionsprogrammet under våren 2015. Eleverna som går programmet har varit i Sverige mellan ett och tre år och räknas fortfarande som nyanlända. Deras bakgrund är varierande men många kommer från Afghanistan, Somalia, Eritrea och Syrien. Eleverna som går på Språkin introduktionsprogrammet ska bli behöriga till att söka gymnasiet. Undervisningsmomentet handlade om första världskriget.

Att avstå från att förenkla

För mig var det viktigt att fundera över vad det innebär att ha ett interkulturellt perspektiv i undervisningen av nyanlända elever och vilken roll urvalet av det historiska innehållet spelar. När en som historielärare har elever med olika bakgrund i sitt klassrum blir de här frågorna ännu viktigare. För att alla elever ska känna delaktighet och motivation att lära måste det finnas en bred representation av röster i det material vi jobbar med i skolan. Vi måste alltså ställa oss kritiska till och vara medvetna om varifrån vi betraktar det förflutna (och samtiden) och på vems berättelser vi lyssnar. Om inte hela världens världskrig ryms i våra läroböcker får vi hitta andra vägar för att söka efter och lyssna till de röster som inte annars blir hörda. Jag ville inte förenkla historien utan använda mig av ett komplext historiskt innehåll. Min utgångspunkt var att visa på hur första världskriget var just "hela världens krig".

Beträffande arbetssätt var det självklart för mig att arbeta språkutvecklande, precis som jag alltid gör med den här elevgruppen. Utmaningen i ett ämne som historia, och kanske framför allt när jag som nu ville lyfta in det som inte fått utrymme i läroböckerna, är att texter och källor är komplicerade och svårskrivna.

Många som undervisar språkutvecklande vet att det verkligen hjälper att undervisa om ett komplext innehåll och också att sådant arbetssätt gynnar alla elever, även elever med svenska som förstaspråk.

Jag ställdes alltså inför två utmaningar, delas att jag ville arbeta med ett interkulturellt innehåll och dessutom på ett språkutvecklande sätt. I artikeln kommer jag att först ge en kort teoretisk bakgrund kring att arbeta språkutvecklande. Jag kommer sedan med en beskrivning av några lektioner visa hur jag praktiskt arbetade med eleverna.

Den utmanande undervisningen

Vad handlar ett språkutvecklande arbetssätt om?

I Pauline Gibbons bok *Lyft språket, lyft tänkandet* (2010) finns en fyrfältsmodell som visar hur vi kan brygga broar mellan elevernas förförståelse och undervisningens innehåll och språk (bild 1). Enligt Gibbons (2010) bör vi planera vår undervisning så att vi och eleverna rör oss från den nedre till den övre zonen, alltså från den kognitivt enkla till den mer kognitivt

utmanande. Eleverna ska röra sig från en mer kontextbunden lärmiljö där deras vardagsspråk, förkunskaper och erfarenheter står i fokus mot en mer kognitivt utmanande nivå där skolspråk och ämnesbegrepp introduceras. Längs denna lärandeväg behövs så kallade stöttor (eng. scaffolding). Stöttor kan vara olika konkreta verktyg som hjälper till att stödja elevernas språkutveckling och deras förmåga att uttrycka sina tankar. Det kan handla om bilder, diagram, tankekartor och olika typer av skrivmallar. För elever med svenska som andra språk är det viktigt att tänka på att tanke och språk inte håller jämna steg. Med det menar jag att eleverna kan vara på en hög kognitiv nivå i sitt tänkande men ha svårt att uttrycka detta på svenska. Det finns alltså en uppenbar fara om vi som lärare för enkla innehållet för mycket, nämligen att vi placerar eleverna i den zon som beskrivs som utträkningszon. Med hjälp av olika stöttor samt interaktion och kollaborativt lärande kan detta ”glapp” överbryggas. Jag kommer i mina lektionsberättelser ge exempel på vad detta kan vara. Enligt Hanna Stehagen (2014) måste undervisningen alltid sträva mot ruta två, eleverna ska röra sig mot den zon där de utmanas i sitt lärande och i sitt tänkande.

Bild 1. Så här går att förstå hur ett språkutvecklande arbetssätt vill överbrygga glappet mellan elevernas förförståelse och (den utmanande) undervisningens innehåll och språk. Både Pauline Gibbons (2009) och Hanna Stehagen (2014) grundar ett språkutvecklande arbetssätt på det här synsättet. (Modellen bygger ursprungligen på Cummins och Mariani.)

Lektionsupplägget

De lärandemål jag satte för momentet var att eleverna skulle få kunskaper om och kunna förstå hur händelser, personer och strukturer visar att första världskriget var hela världens krig. Eleverna skulle också öva förmågorna att använda historiska begrepp, att kunna förklara orsaker och konsekvenser samt att identifiera kontinuitet och förändring.

Vi närmade oss medvetet det historiska innehållet utifrån både ett aktörs- och ett strukturperspektiv. Människors handlingar och deras upplevelser och möjligheter att påverka stod i fokus när vi läste och tog del av olika individers berättelser, till exempel ensamkommande

flyktningbarns och indiska och afrikanska soldaters röster om kriget. Samtidigt läste och pratade vi om hur världen såg ut kring 1900 och lyfte upp strukturer som rasideologi, imperialism, kolonialism och nationalism.

Översikt över lektionsupplägget

	Lektionsproblem	Innehåll (material)	Språkutvecklande metoder / stöttor
Lektion 1, 2	Introduktion till momentet. Övergripande frågan "På vilka sätt var första världskriget hela världens krig" presenteras.	Dokument från Stockholmskällan om de ensamkommande flyktningbarnen och ransoneringen i Stockholm. Artikeln "Det blodiga spelet om Mellanöstern", DN. 2014-09-06	Tydlig struktur över vad vi ska göra och vad de ska lära sig. Gemensam läsning. Skrivande i par. Egen kortskrivning.
Lektion 3, 4	Grundberättelsen	Text i läroboken <i>Utkik</i> (Gleerups) om första världskriget	Nyckelbegrepp och frågor till texten i semantiska fält.
Lektion 5, 6	Hur var första världskriget hela världens krig?	Dokument som jag skrivit samt transkriberade delar av filmen "Hela världens krig".	Förberedelse för filmen, genomgång av innehållet. Anknnytning till förkunskaper och repetition.
Lektion 7	Av vilka anledningar befann sig indiska och afrikanska soldater på Västfronten?	Rekryteringsövningen: Lim, A3-papper, pennor, kuvert med olika citat (motiv) som skulle sorteras.	Interaktion och kollaborativt lärande: elev-elev och lärare-elev. Ord och begreppskategorisering.
Lektion 8	Av vilka anledningar befann sig indiska och afrikanska soldater på Västfronten?	Elevernas planscher med de sorterade motiven	Skapande av gemensam text på tavlan. Eleverna skriver av svaren i ett eget dokument.
Lektion 9	Följder och betydelsen av första världskriget idag.	Dokument på Drive	Konstruktion av ny text med hjälp av nyckelbegrepp och skrivmall.
Lektion 10			Konstruktion av ny text med hjälp av nyckelbegrepp och skrivmall.
Examination	Förklarande text med hjälp av nyckelbegrepp och bilder.		

Världen

Arabvärldens dramatiska historia.

1914

● Det osmanska riket är på nedgång. Europeiska kolonialmakter har redan kapat åt sig valda delar av dess territorium - Egypten, Tunisien - och kastar nu lystna blickar på de arabiska områdena.

● Inom ett par år ska Storbritannien och Frankrike presentera ett "styckningsschema". Det så kallade Sykes-Picot-avtalet skapar nya nationer och nya gränser, ofta på tvärs med stamområden liksom etniska och religiösa tillhörigheter.

● På bilden har brittiska soldater tillfångatagit en turkisk soldat i Kirkuk, som vid denna tid - 1918 - var en del av det osmanska imperiet. Första världskriget är ännu inte slut, men britter och fransmän känner segervittring och har redan delat upp området mellan sig.

Foto: Alamy

2014

● Mellanösterns karta brinner. Den erfarna korrespondenten Patrick Cockburn, som bevakat regionen i 35 år, talar om "det tjocka lager av våld" som ligger över regionen, från Libyen över Gaza till Irak.

● Den hoppfulla "arabiska våren" anlände för bara tre år sedan, men känns långt, långt borta. Nu räknas dödsoffren i det syriska inbördeskriget i hundratusental, och den jihadistiska terrorgruppen Islamiska staten dränker nationsgränserna i blod.

● Augusti 2014: en soldat i Muqtada al-Sadrs shiamilis fyrrar av en artilleripjäs mot Islamiska statens (IS) krigare som belägrar en shiitisk stad tio mil söder om Kirkuk. IS förkastar de nationsgränser som britterna drog upp nästan ett sekel tidigare.

Foto: TT

Bild 2. Dagens Nyheter, 2014-09-06. Med hjälp av det här tidningsuppslaget blev Mellanöstern en ingång till berättelsen om första världskriget. För Annas nyanlända Stockholms elever som många hade sina rötter i Mellanöstern spelade det säkert roll att Anna lät eleverna möta första världskriget genom just Stockholm och Mellanöstern i stället för, som vanligt är, genom Västeuropa.

Lektion 1-2: Elevernas förförståelse och egna tankar

Syftet med de första lektionspassen var att dels fånga upp elevernas förförståelse för området, dels att de också skulle tänka kring varför människor startar krig och hur krig kan påverka samhällen. Jag presenterade huvudfrågan som vi skulle jobba med under momentet:

På vilka sätt var första världskriget hela världens krig?

Redan den första lektionen pratade jag om att det finns flera berättelser om första världskriget och att vi skulle lyssna på och lära oss om några av dessa berättelser.

Vi började berättelsen med Sverige som kanske inte alltid är den traditionella upptakten i historieundervisningen om första världskriget. Vi läste tillsammans om ensamkommande flyktingbarn som kom till Sverige under kriget.¹ Flera elever i gruppen var just ensamkommande och alla kunde relatera till situationen. När det gäller deras förförståelse om det svenska samhället hade vi tidigare i historiekursen läst om hur Sverige gick från ett jordbrukssamhälle till ett välfärdssamhälle. Därför hade de kunskaper som de kunde använda i texten om ransoneringen av mat. Som jag skrev inledningsvis måste vi ta till oss att skolan är en del av samhället, ett samhälle som är mångkulturellt med elever från hela världen, och då krävs det att vi har ett interkulturellt perspektiv på historieundervisningen. Därför var det verkligen en central uppgift att redan till första lektionen hitta ett relevant innehåll som kunde leda elevernas reflektion framåt.

Eleverna fick se ”nu och då - bilder” från DN om ”Arabvärldens dramatiska historia” och kriget i Syrien (Bild 2). Bilderna var från 1914 och 2014 och i artikeltexten gjordes kopplingen mellan att IS förkastar dagens nationsgränser och den brittisk-franska kolonialpolitiken under första världskriget.² Många av eleverna har sina hemländer i Mellanöstern och kunde tänka och referera till detta när vi tittade på gränser då och nu.

I slutet av lektionen fick de i par skriva svar på dessa frågor:

Hur påverkades Sverige av första världskriget?

Hur påverkas länder och människor idag av krig?

Finns det likheter mellan idag, 2015, och då 1914?

Skillnader mellan idag och då?

Varför tror ni att krig börjar?

På slutet fick var och en skriva en post-it lapp som en exit ticket och svara på:

Vad kan du/ vet du om Första världskriget?

Vad skulle du vilja lära dig mer om?

Jag samlade ihop papper och lappar för att dokumentera detta till nästa lektionspass.

Lektion 5-8: Indiska och afrikanska soldater på västfronten

Syftet med de kommande lektionerna var att ta utgångspunkt i det som jag bestämt skulle vara huvudfokus, nämligen berättelsen om hur första världskriget var hela världens krig och i synnerhet varför indiska och afrikanska soldater befann sig på Västfronten.

Jag förberedde eleverna inför att vi skulle se en film, *Hela världens krig* (David Olusoga, 2014), genom att vi repeterade en text om imperialism och kolonialism. Vi pratade om ras, rasismen och rasbiologin som fanns i Europa och vi tog även upp Sverige. Vi funderade över hur detta också hängde ihop med varför de europeiska länderna rekryterade soldater i sina kolonier och vilka tankar européerna hade kring rekryteringen av soldater. Jag hade transkriberat ungefär 30 min av filmen, de delar vi skulle se. Vi gick igenom denna text innan vi såg den första delen av filmen (Bild 4). Nästa lektion började vi med att titta på delar av filmen. Eleverna hade den skrivna texten framför sig. Filmen visade indiska och afrikanska soldater som befann sig i Europa för att delta i kriget på Västfronten.

Transkription av avsnitt ur filmen

Hela världens krig

(Berättare)

Vi lyssnande på den indiska soldatens klagovisa Mall Singh: Den berättar historien om en man som förflyttas mellan kontinenter för att strida i någon annans krig.

“Det var en gång en man som åt smör i sitt Hindustan. Han drack också mjölk. Han gick med i brittiska armén och hamnade i det Europeiska kriget. Han blev tillfångatagen i Tyskland. Han vill återvända hem till Indien. Han vill återvända till Hindustan. Där får han äta samma mat som han gjorde förr. Tre långa år har nu gått. Om denne man tvingas stanna här i två år till då går han under.”

Vi tycker oss veta hur första världskriget var: skyttegravar, taggtråd, kulsprutor, gas, spränggranater, gytta och blod på Flanderns slätter. Men brittiska arméns första skott avlossades av en afrikan. Det var här i Afrika, tre dagar efter krigsförklaringen. Skytten var Alhaji Grunshi, född i Guldkusten, dagens Ghana. 1914 var han fanjunkare i brittiska West African Frontier Force. 1914 angrep de den tyska kolonin i Togoland. När Grunshi avlossade sitt skott blev första världskriget hela världens krig.

Mer än 4 miljoner icke-vita icke-européer drogs in i hela världens krig.

1 1/2 miljon från Brittiska Indien, 2 miljoner soldater från franska kolonier i Afrika och Indokina, 400 000 svarta i USA, 100 000 kinesiska kroppsarbetare. De var yrkessoldater, värnpliktiga, frivilliga och legosoldater (en soldat som deltar frivilligt i krig mot betalning). De ställdes inför en ny, hemsk form av krigföring och de fördomar som förknippades med rasfrågan under 1900-talet.

Vi minns de miljontals Européer som dog på Västfronten och andra platser. Men miljontals andra deltog också folk av alla raser och religioner: Imperiernas humankapital. Det var även deras krig. Det här är historien om dem. Nästa lektion skulle eleverna i grupper om tre-fyra elever reflektera

Bild 4. Dokumentärserien *Hela världens krig* sändes i SVT under hösten 2014. Den är gjord av den brittisk-nigerianske historikern David Olusoga för BBC. BBC-produktionen heter *The World's War*. Här är ett utdrag ur Annas transkription och alltså den text eleverna hade som en stötta för filmtittandet.

Rekryteringsövningen

över det de sett på lektionen innan i filmen, men nu. Nästa lektion skulle eleverna i grupper om tre-fyra elever reflektera över det de sett på lektionen innan i filmen, men nu mer utifrån vilka olika motiv som kunde legat bakom att indiska och afrikanska soldater befann sig på Västfronten. Övningen handlar om att se aktörerna och de val de gjorde och inte bara de strukturer som tvingade dessa unga män ut i ett krig som inte var deras.

Instruktioner till eleverna, som jag skrev på tavlan, var:

1. Läs lapparna tillsammans i gruppen. Ta hjälp av dator, mig och varandra för förklaringar av ord och meningar.
2. Sortera lapparna utifrån olika motiv som de hade att gå med i kriget. (Här förklarade jag noga vad ett motiv är och gav exempel på mer vardagliga situationer)
3. Kom på egna rubriker! (Det här var svårt, så vi kom på några tillsammans så att eleverna förstod hur de skulle tänka, exempelvis frivilligt, tvingande)
4. Klistra fast rubrikerna och motiven under rätt rubrik (Alla fick ett A3-papper med bilder på indiska och afrikanska soldater och med utrymme att klistra fast sina ordnade citat).

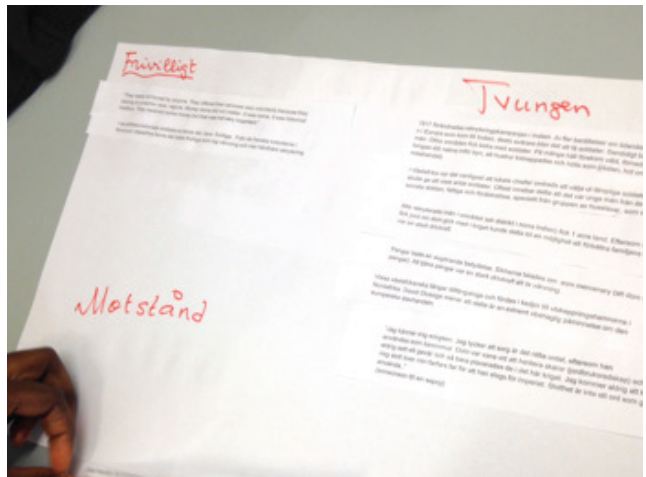
Under arbetet cirkulerade jag runt i klassrummet så att eleverna dels kunde ställa frågor om språk och innehåll, dels också kunde förklara hur de tänkt när de sorterat sina motiv och vilka rubriker de använt. Rubriker som eleverna valde var till exempel "heder", "frivilligt", "motstånd", "tvungen", "egen skull", "familjens skull" och "betalt". Tillsammans hade eleverna i grupper skapat rubriker och sorterat de olika motiven och vi sammanfattade sedan gemensamt på tavlan. Eleverna uppmanades att skriva av tavlan i sina anteckningsdokument på google drive. Dessa anteckningar hade de sedan när de läste på inför provet.

Eleverna fick fundera först över hur första världskriget påverkade människor i Sverige men också hur krig påverkar människor idag, något som många elever har erfarenhet av. Det här ett utdrag från vad en elev skrev.

Elever arbetar med sorteringsövningen om hur och varför koloniala soldater från Indien och Västafrika rekryterades till slagfälten i Europa under första världskriget. Eleverna funderar mycket över hur de ska förstå och värdera de olika lapparna med olika motiv.

1) HUR PÅVERKADES SVERIGE AV FÖRSTA VÄRLDSKRIGET? Under den första världskriget Sverige var inte med, men ändå det påverkades jätte mycket att Sverige blev brist av mat. Eftersom Sverige kunde inte importera livsmedel från andra länder på grund av krig därför att kriget förstördes de utögrna.

2) HUR PÅVERKAS LÄNDER OCH MÄNNISKOR IDAG AV KRIG? Många civila människor mister sina liv, exempelvis explosion som en terrorist gör mitt i folk och exploderar sig så dör många civila människor. Det v: s att planering är på en annat sätt idag. De folk stridde med soldater direkt, men nu tiden kriget är på ett annat sätt.

Motstånd

I Sverige (sjunde världskriget motstånd) gädda sig) skulle jag säga och lyckligt slippa bli soldater.

Ett bra exempel för Motstånd är Gandhi skulle jag säga därför att han tänkte om ~~indianerna~~ indianerna ställde upp i kriget skulle det britiska styret till slut ja dem bättre illkar och att man skulle bli själständiga och många bli fria från Storbritannien som var ätte mest i denna tiden.

Det första koloniala från Indien som väldigt gick med i kriget de skulle kriget på traditionen som blev med de det som var en viktig del av de de som i krig för att de skulle som en uti kriget för.

Amerikanska soldater var tidigare kriget som en av de koloniala som var

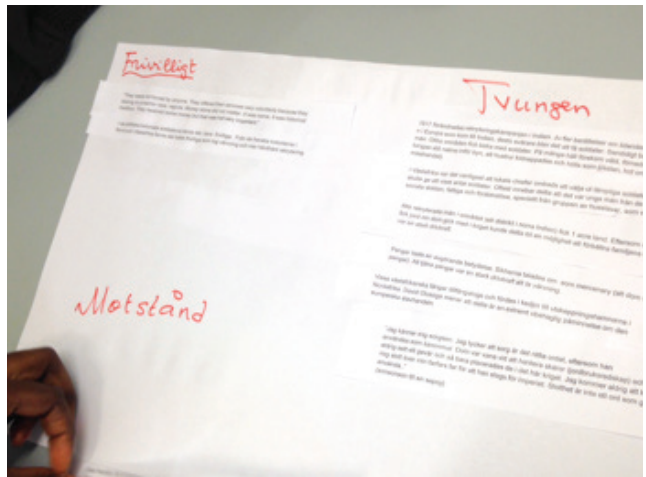
Så här blev elevernas svar på det prov momentet avslutades med. Här har vi valt att lyfta fram två svar som visar hur eleverna fått insikter om både att det fanns en mängd olika motiv för koloniala att vilja ta värvning och också att många som motsatte sig rekryteringen gjorde motstånd.

Eleverna fick fundera först över hur första världskriget påverkade människor i Sverige men också hur krig påverkar människor idag, något som många elever har erfarenhet av. Det här ett utdrag från vad en elev skrev.

Elever arbetar med sorteringsövningen om hur och varför koloniala soldater från Indien och Västafrika rekryterades till slagfälten i Europa under första världskriget. Eleverna funderar mycket över hur de ska förstå och värdera de olika lapparna med olika motiv.

1) HUR PÅVERKADES SVERIGE AV FÖRSTA VÄRLDSKRIGET? Under den första världskriget Sverige var inte neut, men ändå det påverkades jätte mycket att Sverige blev brist av mat. Eftersom Sverige kunde inte importera livsmedel från andra länder på grund av krig därför att kriget förstördes de utögrna.

2) HUR PÅVERKAS LÄNDER OCH MÄNNISKOR IDAG AV KRIG? Många civila människor mister sina liv, exempelvis explosion som en terrorist gör mitt i folk och exploderar sig så dör många civila människor. Det v: s att planering är på en annat sätt idag. De folk stridde med soldater direkt, men nu tiden kriget är på ett annat sätt.

Motstånd

I Sverige (i sjunde världskriget motstånd) jag gädda sig) skulle jag säga och lyckligt slippa bli soldater.

Ett bra exempel för Motstånd är Gandhi skulle jag säga därför att han tänkte om ~~de~~ indierna ställde upp i kriget skulle det britiska styret till slut ja dem bättre illkar och att man skulle bli själständiga och många bli fria från Storbritannien som var ätte mest i denna tiden.

Det första koloniala från Indien som främst gick med i kriget de skulle i kriget på traditionen som blev med de de som var med i kriget skulle de de som i krig för att de som som de som skulle bli

Amerikanska soldater var tidigare i kriget som en av de koloniala soldater var

Så här blev elevernas svar på det prov momentet avslutades med. Här har vi valt att lyfta fram två svar som visar hur eleverna fått insikter om både att det fanns en mängd olika motiv för koloniala att vilja ta värvning och också att många som motsatte sig rekryteringen gjorde motstånd.

Han var doktor, och eftersom indiska soldater led så mycket, så var det troligen det som fick honom att resa till Europas krig. (sonsondotter till en doktor)

Mahatma Gandhi engagerade sig i rekryteringskampanjen. Hans argument var att ”vi har inte rätt till självstyre förrän vi tar vårt ansvar och tar värvning”. De rika i landet såg kriget som ett tillfälle att Indiens villkor som koloni kunde förändras. Det var en chans att visa sin lojalitet och därmed få rättigheter.

Det pågick en massiv (stor) rekryteringskampanj, för att entusiasmera unga indiska män. Männerna uppmanades att ta värvning med hänvisning till att de då skulle göra rätt mot sig själva, eftersom flera av dem var ättlingar (släkt med) till en krigisk ras. (1914-1916)

”Izzat” är urdu (nordindiskt språk, talas i nuvarande Pakistan) och betyder heder och ära. Ett sätt att skaffa izzat till familjen och släkten var att delta i strid och göra sin uppgift. Det var viktigt för den enskilde soldaten att vara tacksam mot sin familj, betala tillbaka och förbättra för sin familj.

Pengar hade en avgörande betydelse. Sikherna talades om som mercenary (att dom ville ha pengar). Att tjäna pengar var en stark drivkraft att ta värvning.

Alla rekryterade män i området (ett distrikt i norra Indien) fick 1 acre land. Eftersom männen fick jord om dom gick med i kriget kunde detta bli en möjlighet att förbättra familjens liv. Detta var en stark drivkraft.

I de brittiska koloniala soldaterna fanns det bara frivilliga. Från de franska kolonierna i Nord- och Västafrika fanns det både frivilliga som tog värvning och mer hårdhänt rekrytering.

I Västafrika var det vanligast att lokala chief ombads att välja ut lämpliga soldater. Varje by skulle ge ett visst antal soldater. Oftast innebar detta att det var unga män från de lägre sociala skikten, fattiga och föräldralösa, speciellt från gruppen av husslavar, som valdes ut.

Den franska värvningskampanjen i Västafrika mötte motstånd. I Senegal lyckades 15 000 män att gömma sig i bushen och slapp gå ut i kriget. På andra ställen blev det väpnat motstånd och några revolter.

”They were not forced by anyone. They offered their services very voluntarily because they belong to a warrior race, rajputs. Money alone did not matter. It was name, it was historical tradition. They received some money but that was not very important.”

Begrepp:
rekrytera = att skaffa fram soldater
kampanj = ungefär reklam för att gå med i armén
rekryterare = den person som gör detta skaffar fram soldater
ta värvning = att gå med i armén
drivkraft = kraft, orsak bakom som gör att man ex går med i armén
entusiasmera = inspirera, få någon att bli intresserad av något
kanonmat = soldater som blir offer i kriget, anonyma ingen vet vem dom var
självstyre = att få bestämma över sitt eget land

Vissa västafrikanska fångar tillfångatogs och fördes i kedjor till utskeppningshamnarna i Nordafrika. David Olusoga menar att detta är en extremt obehaglig påminnelse om den europeiska slavhandeln

1917 förändrades rekryteringskampanjen i Indien. Ju fler berättelser om lidanden på slagfälten i Europa som kom till Indien, desto svårare blev det att få soldater. Samtidigt behövdes fler män. Olika områden fick bidra med soldater. På många håll förekom våld, förnedring, (ex: att tvingas stå nakna inför byn, att hustrur kidnappades och hölls som gisslan, hot om misshandel).

”Vi, hela familjen, känner oss väldigt stolta. Jag berättar hans berättelse för mina barn. Han värvade unga män från sitt eget distrikt och tog till sitt regemente. Han var väldigt framgångsrik och befordrades snabbt. Jag är mycket stolt.” (sonson till en rekryterare från Punjab)

”Jag känner mig sorgsen. Jag tycker att sorg är det rätta ordet, eftersom han användes som kanonmat. Dom var vana vid att hantera skärar (jordbruksredskap) och hade aldrig sett ett gevär och så bara placerades de i det här kriget. Jag kommer aldrig att känna mig stolt över min farfars far för att han slogs för imperiet. Stolthet är inte ett ord som går att använda...” (sonson till en sepoy)

Sorteringsövningen bestod av 14 lappar (med olika perspektiv och anledningar) och ett antal begrepp som behövde förklaras. Anna ställde frågan: Av vilka anledningar befann sig indiska och afrikanska soldater på västfronten? Eleverna arbetade gruppvis. I nästa nummer kommer en artikel som bara behandlar den här sorteringsövningen när en grupp gymnasieelever ställdes inför samma utmaning.

Sikhiska soldater (från Indiska Punjab) i det brittiska "129th Duke of Connaught's Own Baluchis". Bilden föreställer barrikader i utkanten Wytschaete i Belgien, oktober 1914. Husraden bakom dem visar hur nära bebyggelsen fronten gick. När de indiska trupperna anlände till västfronten sås det att de "räddade det brittiska imperiet". Indiska trupper stred i alla stora slag under 1914 och 1915 innan de förflyttade till Mesopotamien vid slutet av 1915. Indiska soldater stred inte bara på Västfronten utan också i Gallipoli, Egypten, Palestina, Persien och Salonika.

Avslutande reflektioner kring att arbeta språkutvecklande ...

De första lektionerna handlade om att jobba i "ruta ett" i fyrfältsmodellen. Genom att låta eleverna skriva ner förkunskaper och tankar samt att jag utgick från deras erfarenheter kunde jag bygga upp kunskapen från elevernas förförståelser, erfarenheter och kunskaper. Jag samlade också deras tankar i ett dokument som jag visade lektionen efteråt. Detta arbetssätt är alltid mycket uppskattat av eleverna.

De kommande lektionerna introducerades nya ämnesbegrepp, vi började röra oss från "ruta ett" till "ruta två" i fyrfältsmodellen. Detta gjordes med hjälp av olika strategier som film och övningar där eleverna tvingades vara aktiva och interagera med mig som lärare och med varandra. I rekryteringsövningen fick eleverna möjlighet att tillsammans med varandra förklara

nya ord. De skulle förstå de olika motiven och sedan kategorisera och sortera motiven. Detta ställde höga krav på eleverna. Genom att vi sedan gemensamt skrev upp deras rubriker och de motiv de valt kunde de lära av varandra men de fick också möjlighet att känna att det var de själva som skapat en ny text som de förstod.

...och med ett interkulturellt innehåll

Jag har i artikeln gett några exempel på hur en kan arbeta med ett komplext historiskt innehåll på ett språkutvecklande sätt. Inledningsvis ställde jag frågan om valet av innehåll spelade någon roll. Jag har hela världen representerad i mitt klassrum, och om historia ska motivera alla elever måste valet av innehåll spela roll. I slutet av den film eleverna såg visar filmskaparen David Olusoga ett foto av en afrikansk soldat från

folkgruppen wolof, en ung man som tvingades till ett krig som inte var hans. Då kommenterar en av eleverna skämtsamt ”Det där är x’ kusin” och syftar på en annan elev. Jag menar att detta exempel visar betydelsen av identifikation och representation. Detta leder till ökad motivation, att ”det angår faktiskt mig”.

Stehagen (2014) påpekar vikten av det flerstämmiga klassrummet och interaktion mellan eleverna för ökat lärande. Ju fler tillfällen eleverna har att interagera med varandra och läraren desto fler tillfällen finns för att utveckla både tanke och språk. För att uppnå det flerstämmiga klassrummet krävs ett interkulturellt perspektiv som gör ämnesinnehållet tillgängligt för alla elever. Tillgänglighet har alltså både med innehåll och språk att göra. Min övertygelse är att en socialkonstruktivistisk syn på kunskap och lärande är nödvändig och att en språkutvecklande undervisning hjälper oss i arbetet med våra elevers ämnesutveckling. Det innebär att det krävs interaktion och aktivt deltagande i processen för att konstruera ny kunskap (se till exempel Gibbons, Stehagen och Haijer för en fördjupning).

Tanke och språk håller inte jämna steg. I undervisningen med flerspråkiga elever måste vi använda metoder som både utmanar tänkandet och utvecklar det svenska språket. Vi måste använda olika strategier som kan överbrygga glappet mellan tanke och språk. Att ständigt arbeta på en låg kognitiv nivå sänker kraven på eleverna och med tiden blir eleverna omotiverade. Vi måste ha höga förväntningar på våra elever. Det hänger också ihop med att ta till vara elevernas förförståelse och bygga vidare på denna. Genom att lyssna på eleverna och ta fasta på deras tankar och funderingar sänder vi signaler till eleverna att de är kompetenta och lärande personer. Jag är övertygad om att detta motiverar och engagerar eleverna att vilja lära sig mer.

● **Text: Anna Walch, historielärare**
Globala gymnasiet Stockholm

Noter

1. Ofta är det svårt att hitta bra källor när en söker sig utanför läroboken men på Stockholmskällan finns bland annat ett foto av det ensamkommande flyktingbarnet Gustaf Adolf Albrecht och den 18-åriga rumänskan Ella Paraianus ansökan om uppehållstillstånd i Stockholm. Det är intressant att se vilka frågor myndigheterna ställde till den som ville stanna i Sverige efter första världskriget.
2. Med Sykes-Picot-avtalet (mellan Storbritannien och Frankrike) skapades nya nationer och nya gränser inom det sönderfallande Osmanska riket. Avtalet handlade mer om vilka tillgångar kolonialmakterna ville säkra än om att skapa fungerande nationsgränser.

Referenser

- Gibbons, Pauline, 2010, *Lyft språket lyft tänkandet*. Hallgren & Fallgren
Haijer, Maaïke & Meesstringa Theun, 2010, *Språkutvecklande ämnesundervisning- ett andraspråksperspektiv i alla ämnen*. Hallgren & Fallgren
Sjöberg, Maria (red), 2014, *En samtidig världshistoria*. Lund: Studentlitteratur.
Stehagen, Hanna, 2014, *Språk i alla ämnen. Handbok för kunskaps-och språkutvecklande undervisning*. Gothia Fortbildning
Olusoga, David, 2014, *The World's War*, Head of Zeus

Bilder

Sid 40: <http://www.thehistorypress.co.uk/index.php/updates/indian-army-on-the-western-front/#sthash.LMbGPUIm.dpuf>

